

Revidering av beslut om naturreservatet Stengärdet i Kungsörs kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Stengärdet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen beslutar att, då detta beslut vunnit laga kraft, av Länsstyrelsen den 10 juli 1990 fattat beslut om naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen, dnr 231-7232-89, skall upphöra att gälla.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Stengärdet
Objektnummer	19-02-026
RegDOS-nummer	1360
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Kungsör
Församling	Kung Karls
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kartor	Gröna kartan: 10G NV Gula kartan: 10G 6d
Lägesbeskrivning	Ca 6 km söder om Kungsör intill väg 56
Fastigheter	Kungsörs allmänning
Areal	ca 43 ha varav produktiv skogsmark 34,2 ha
Natura 2000, naturtyper	Västlig taiga (9010) 4,7 ha Åsbarrskog (9060) 38,2 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län

Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till områdets geologiska värden i form av klapperstensfält, strandvallar och strandhak samt gammal skog av naturtyperna västlig taiga och åsbarrskog med deras livsmiljöer för skyddsvärda arter. Dessutom ska skyddet bidra till att delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden inom västlig taiga är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik och hydrologi. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden inom åsbarrskog är gles tallskog med solbelysta träd, naturlig dynamik som inkluderar störningar som brand, stormfällningar och insektsangrepp samt skoglig kontinuitet och ostörd hydrologi. Områdets nyttjande för forskning, undervisning och friluftsliv skall, inom ramen för vad naturen tål, främjas.

Syftet är även att utpekade livsmiljöer enligt Natura 2000 ska uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Syftet ska uppnås genom att delar av området lämnas för fri utveckling, medan andra delar av området har ett skogsbruk som bedrivs med särskild naturvårdhänsyn för att gynna den biologiska mångfalden.

Beskrivning av området och skäl för revidering av beslut

Stengärdet består i huvudsak av en del av Köpingsåsen som sträcker sig i nord-sydlig riktning. På åsens krön finns ett större klapperstensfält med stora värden och på åsens sluttningar finns det dessutom ett antal mycket väl utvecklade fornstrandlinjer och strandhak från 6500 år sedan. På åsens krön finns en del äldre tallar medan det på sluttningarna växer en ung jämnårig tallskog. Markvegetationen utgörs huvudsakligen av lavar och mossor samt en del ris på de lägre sluttningarna.

Stengärdets västligaste del utgörs av ett naturskogsliknande barrskogsbestånd med högvuxna granar och tallar som växer på av källvatten översilad mark. I områdets nordöstra del springer tre kallkällor fram. Marken här är bördig och träden är grova och högvuxna, här finns det även rikligt med död ved i olika former.

Länsstyrelsen beslutade den 4 maj 1968 om bildande av Stengärdets naturreservat. Reservatet tidsbegränsades till den 1 januari 1990. Den 10 juli 1990 beslutade Länsstyrelsen att bilda Stengärdets naturreservat över samma geografiska område som tidigare beslut. Syftet med reservatet var att skydda en del av Köpingsåsen som genom dess geologiska strukturer är en mycket viktig lokal för bestämning av östersjöbäckens utvecklingshistoria. Terrängformerna visar väl landskapets glaciala utveckling. Området är ett klassiskt geologiskt exkursionsmål och forskningsobjekt. Regeringen föreslog området till Natura 2000-nätverket som två olika Natura 2000-områden med västlig taiga (1995) respektive åsbarrskog (1998). Bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena fastställdes den 13 samt den 16 december 2005. För att implementera bevarandemålen i enlighet med bevarandeplanerna revideras nu beslut och skötselplan för naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdenas tillstånd kommer att gynnas av revideringen av naturreservatsbeslutet. Länsstyrelsen finner att det finns synnerliga skäl att

med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphäva det tidigare beslutet och fatta ett nytt beslut om naturreservat med ovannämnda syfte. Naturreservatet skall omfatta samma geografiska område som tidigare beslut.

Området är av riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § MB genom de väl utvecklade klapperstensfälten och strandlinjerna samt enligt 4 kap 8 § MB med hänsyn till Natura 2000-områdena.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet ska uppnås utan att inskränka enskilds rätt att använda mark och vatten.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. bedriva husbehovstäkt eller utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämna, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning
2. omdika och dikesrensa annat än befintligt dike i reservatets västra gräns, som får underhållas till tidigare djup, bredd och läge
3. uppföra ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, mast, antenn, luft- eller markledning)
4. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
5. avstycka tomt eller fastighet
6. sätta upp stängsel eller annan hägnad
7. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada döda eller levande träd och buskar

Utan hinder av föreskrifterna A7 och C 5 (se nedan) är det, inom det område som på kartan i bilaga 1 markerats som område där skogsbruk med särskild naturvårdshänsyn är tillåtet, tillåtet att bedriva skogsbruk med följande villkor:

- samtliga skogsbruksåtgärder skall ske med särskild naturvårdshänsyn, samråd skall ske i förväg med naturvårdsförvaltaren
- vid gallringar skall miljöer med höga naturvärden undantas från ingrepp, dessa miljöer skall utpekas i samråd med naturvårdsförvaltaren
- grova döda stående träd skall lämnas orörda, vindfällan som inte hindrar framkomligheten eller utgör fara för människor eller egendom skall lämnas kvar i området
- I samband med slutavverkning skall minst 100 träd/ha lämnas kvar som evighetsträd. För att minimera stress vid avverkning skall dessa evighetsträd friställas ca 10 år före slutavverkning. Om ett evighetsträd dör skall det ersättas med ett annat träd så att det alltid finns minst 100 evighetsträd/ha. Utpekandet av evighetsträden skall ske i samråd med naturvårdsförvaltaren

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. utplacering av informationstavlor
3. parkeringsplats för allmänheten
4. uppförande och underhåll av anordningar för allmänhetens friluftsliv
5. skapande av sandblottor
6. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. cykla eller rida
2. föra motordrivet fordon annat än på anvisad parkeringsplats och skogsbilväg
3. elda på annat än anvisad plats
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet
5. fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov
6. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
7. på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning
8. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll, andra markeringar eller permanent snitsla spår
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande
10. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskrifterna C 2 gäller inte vid utförande av skogsbruksåtgärder i det område som på bilaga 1 har markerats som område där skogsbruk med särskild naturvårdshänsyn är tillåtet. Dock skall särskild hänsyn tas så att områdets geologiska lämningar inte skadas eller områdets hydrologi påverkas.

Föreskriften C 2 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid uttransport av älg, hjort och vildsvin i samband med jakt. Dock skall särskild hänsyn tas så att områdets geologiska lämningar inte skadas. Föreskriften C 10 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakt.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att inom en tid av sex veckor framställa eventuell erinran mot revidering av beslutet och skötselplanen för naturreservatet.

Samråd har enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. med Kungsörs kommun samt enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till flera myndigheter och organisationer.

Varken markägare, innehavare av särskild rätt, myndigheter eller andra remissinstanser har framfört någon erinran mot revidering av reservatet i fråga.

Jägareförbundet Västmanland anser att motordrivet fordon ska få användas vid uttransport av älg, hjort och vildsvin i reservatet i fråga.

Länsstyrelsen instämmer med Jägareförbundet Västmanland och lägger till ett undantag i föreskrifterna som tillåter att man använder motordrivet fordon vid uttransport av älg, hjort och vildsvin i samband med jakt. Dock skall särskild hänsyn tas så att områdets geologiska lämningar inte skadas.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) tillstyrker revideringen av beslutet.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat.

Natura 2000

Livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt bevarandetillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande störning på områdets livsmiljöer, kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken sedan den 1 juli 2001.

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3.

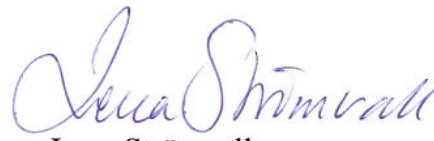

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande och naturvårdshandläggare Lena Strömvall föredragande, samt
länsråd Håkan Eriksson
chefsjurist Jan Pesula
länsantikvarie Magnus Elfwendahl
arkitekt Helena Hiertner
naturvårdsdirektör Christina Lindahl

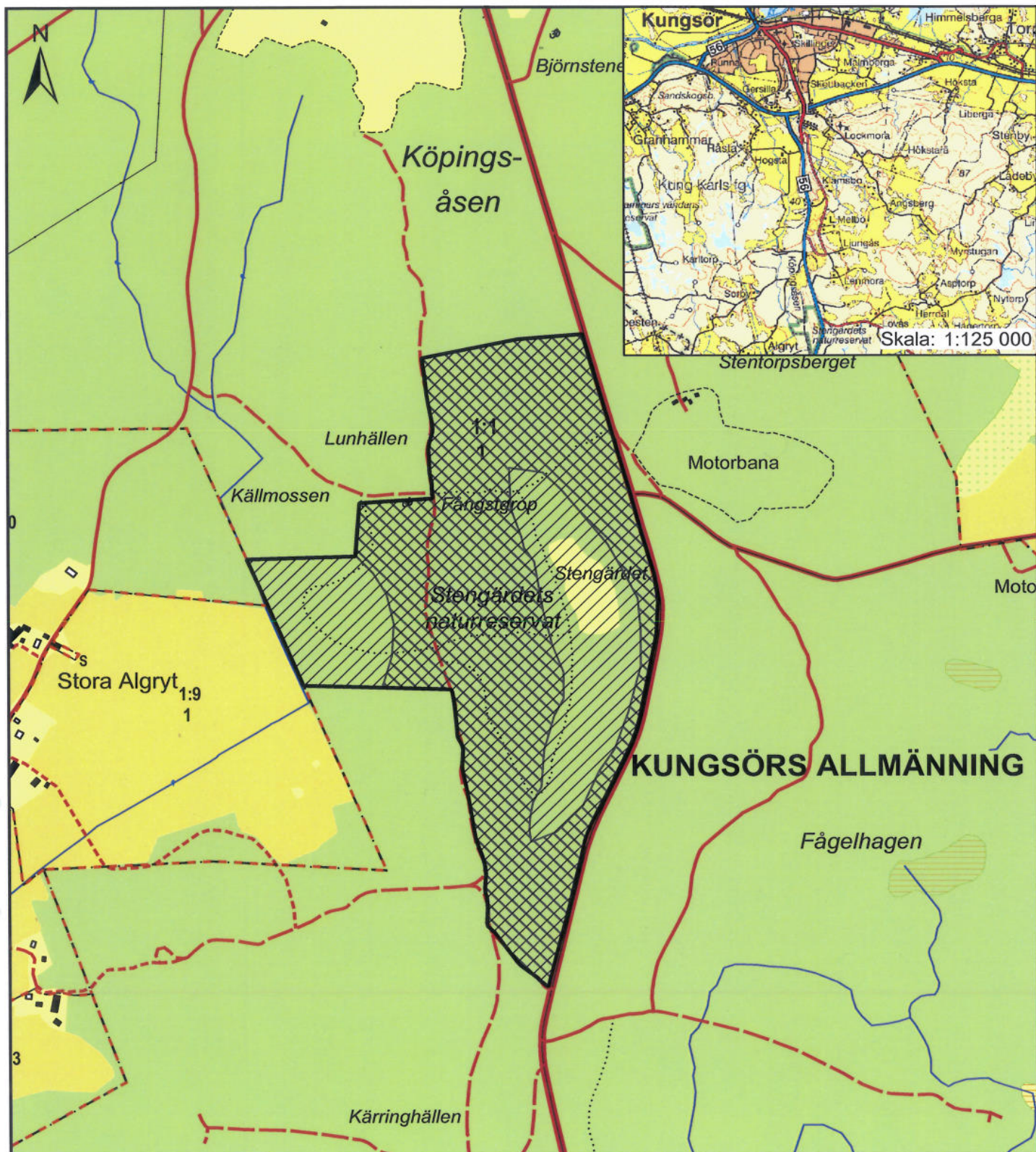
Mats Svegfors

Lena Strömvall

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar (formulär nr 11)

Teckenförklaring

naturreservatsområde

område där skogsbruk med särskild naturvårdshänsyn är tillåtet

0 125 250 500 Meter

**SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET STENGÄRDET
i Kungsörs kommun**

Foto: Länsstyrelsen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BESKRIVNINGSDDEL.....	3
1. Syfte med naturreservatet.....	3
2. Beskrivning av bevarandevärdena	4
2.1. Administrativa data.....	4
2.2. Beskrivning av området	5
2.3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	5
2.4. Områdets bevarandevärden.....	5
PLANDEL	8
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.....	8
4. Uppföljning.....	10
4.1. Uppföljning av skötselåtgärder	10
4.2. Uppföljning av bevarandemål.....	10
4.3. Uppföljning av Natura 2000-bevarandemål.....	10
5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	11
6. Källförteckning	11

Skötselplan för naturreservatet Stengärdet i Kungsör kommun

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till områdets geologiska värden i form av klapperstensfält, strandvallar och strandhak, gammal skog, av naturtypen västlig taiga samt åsbarrskog med deras livsmiljöer för skyddsvärda arter samt bidra till att delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden inom västlig taiga är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik och hydrologi. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden inom åsbarrskog är gles tallskog med solbelysta träd, präglad av naturlig dynamik som inkluderar störningar som brand, stormfällningar och insektsangrepp samt skoglig kontinuitet och ostörd hydrologi. Områdets nyttjande för forskning, undervisning och friluftsliv skall, inom ramen för vad naturen tål, främjas.

Syftet ska uppnås genom att delar av området lämnas för fri utveckling, medan andra delar av området har ett skogsbruk som bedrivs med särskild naturvårdhänsyn för att gynna den biologiska mångfalden.

2. Beskrivning av bevarandevärdena

2.1. Administrativa data

Objektnamn	Stengärdet
Objektnummer	19-02-26
RegDOS-nummer	1360
Skyddsform	Naturresevat
Län	Västmanland
Kommun	Kungsör
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Karta	Terrängkartan: 10G NV Fastighetskartan: 10G 6d
Lägesbeskrivning	Ca 6 km söder om Kungsör in till väg 56.
Fastigheter	Kungsörs allmänning 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal	42,9 ha
Marks lag	Produktiv skogsmark 34,2 ha Övrig mark 8,7 ha
Naturtyper	Åsbarrskog (9060) 38,2 ha (varav 8,7 ha klapperstensfält) Västlig taiga (9010) 4,7 ha

2.2. Beskrivning av området

Stengärdet består i huvudsak av en del av Köpingsåsen som sträcker sig i nord-sydlig riktning. På åsens krön finns ett större klapperstensfält med stora värden och på åsens sluttningar finns det dessutom ett antal mycket väl utvecklade fornstrandlinjer och strandhak från 6500 år sedan. På åsens krön finns en del äldre tallar medan det på sluttningarna växer en ung jämnårig tallskog. Markvegetationen utgörs huvudsakligen av lavar och mossor samt en del ris på de lägre sluttningarna.

Stengärdets västligaste del utgörs av ett naturskogsliknande barrskogsbestånd med högvuxna granar och tallar som växer på av källvatten översilad mark. I områdets nordöstra del springer tre st. kalkällor fram. Marken här är bördig och träden är grova och högvuxna, här finns det även rikligt med död ved i olika former.

2.3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Markanvändningen på åsen har inte förändrats märkbart genom åren. Naturreservatet Stengärdet har varit bevuxen av tallskog och har nyttjats därefter. Idag bedrivs det ett modernt skogsbruk med särskild hänsyn på själva Köpingsåsen.

Naturskogen i väster var ursprungligen ett lövkärr som utdikades vid 1800-talets början. När marken torkade upp fick barrskogen fäste. Det rörliga markvattnet och den näringsrika jorden har gett en mycket växtkraftig skog. Skogen har stått orörd sedan 1940-talet och har numera antagit karaktären av grannaturskog med en riklig mängd död ved bl.a. i form av grova lågor och torrträd.

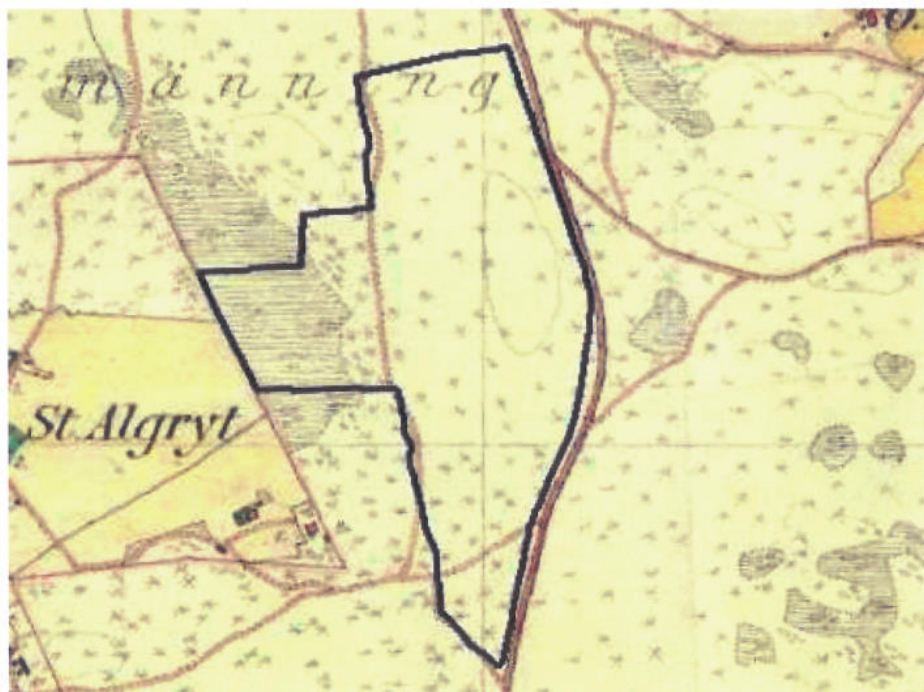

Bild 1. Häradskartan från 1907. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188.

2.4. Områdets bevarandevärden

2.4.1. Biologiska bevarandevärden

Delområde 1: Naturskogen i väster

Delområdet utgörs av ett biologiskt intressant, mycket bördigt naturskogsartat barrskogsbestånd på källöversilad mark. Området domineras av gran, här finns rikligt med död ved i form av lågor, torrakor etc. i olika stadier av nedbrytning. Knuten till den döda veden finns i området den rödlistade arten vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*). I områdets nordöstra del finns tre st. naturliga källor med ursprung ur den närliggande Köpingsåsen.

Området är utpekade i Natura 2000 nätverket som "västlig taiga" (9010), detta innebär att en s.k. gynnsam bevarandestatus måste upprätthållas/uppnås för naturtypen. D.v.s. att de utpekade värdena långsiktigt ska finnas kvar i området.

Tabell 1. Arter funna av Länsstyrelsen 1996.

CR = Akut hotad art, EN = Starkt hotad art, VU = Sårbar art, NT = Missgynnad art, DD = Kunskapsbrist, S = Signalart, N2000 = Natura 2000-art

Namn		Viktiga levnadsbetingelser	Anm.
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	lågor i gamla väl slutna skogar	NT
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	död ved i frisk till fuktig mark i barrskog	S, N2000

Delområde 2: Åsens sluttningar

Åsens sluttningar är bevuxna med en jämnårig gallrad tallskog. I den norra delen av den östra sluttningen finns en del kvarstående frötallar som lämnades när området avverkades på 1970-talet. Jordmånen är mager och består i huvudsak av sand och sten, markskiktet består i huvudsak av lavar och mossor.

Området är utpekade i Natura 2000 nätverket som "åsbarrskog" (9060), detta innebär att en s.k. gynnsam bevarandestatus måste upprätthållas/uppnås för naturtypen. D.v.s. att de utpekade värdena långsiktigt ska finnas kvar i området.

Delområde 3: Klapperstensfältet på åsens krön

Delområdet har huvudsakligen geologiska värden. Dock växer här en del gamla solbelysta tallar med höga värden.

Området är utpekad i Natura 2000 nätverket som "åsbarrskog" (9060), detta innebär att en s.k. gynnsam bevarandestatus måste upprätthållas/uppnås för naturtypen. D.v.s. att de utpekade värdena långsiktigt ska finnas kvar i området.

2.4.2. Geologiska bevarandevärden

Naturreseptat Stengärdet med omgivningar är en mycket viktig lokal för bestämning av östersjöbäckens utvecklingshistoria. Terrängformerna visar väl landskapets postglaciala utveckling. Området är ett klassiskt geologiskt exkursionsmål och forskningsobjekt.

Köpingsåsen är en av Mälardalens större rullstensåsar och sträcker sig mellan Bråviken i Östergötland och södra Dalarna. När Köpingsåsen för ca 7000 år sedan sakta höjde sig ur havet bildades ett antal strandlinjer som nu kan iakttas på åsens östra sida. På den brantare västra sidan av åsen bildades det istället strandhak då havet inte förmådde att bygga vallar. På åsens topp finns ett mäktigt klapperstensfält, som bildades i det forntida havets bränningszon genom att havet sköljde bort allt fint material så att det bara återstod block och sten. Stenarna har så småningom klätts med lavar, men annan vegetation har inte lyckats få fäste här. Stenformationerna har länge väckt allmänhetens intresse och 1775 beskrevs området av biskop Jakob Serenius. Under 1940- talet blev klapperstensfältet föremål för grus- och stentäkt vilket har medfört att det idag endast finns rester kvar av det forna fältet. Trots detta är klapperstensfältet med en yta på 8,7 ha en imponerande syn.

2.4.3. Kulturhistoriska bevarandevärden

I Stengärdets västra del, strax nedanför åsens sluttning, finns det en gammal fångstgrop (fornlämning nr 17 i Kung Karls socken) som användes för att fånga varg. Gropen var en 3-4 m djup grop med ca 5 m i diameter. När djuren fallit ner i gropen hindrades de från att komma upp av de släta och branta väggarna samt av vassa pålar som slagits ner i gropens botten. Denna grop har med tiden rasat igen i sidorna.

Fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (KML 1998:950). Vilket innebär att det förbjuds att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Schaktning, körning, uppläggning av massor samt uppställning av fordon och arbetsmaterial får inte ske i närheten. Vid avverkning får fornlämningarna inte skadas.

2.4.4. Intressen för friluftsliv

Området är lättillgängligt för allmänheten och nyttjas bland annat för promenader. Reservatet genomkorsas av promenadstigar och i områdets västra del finns även en rastplats, här passerar Drottning Kristinas ridled. Klapperstensfältet på åsens krön är ett populärt exkursionsmål för skolor.

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Delområde 1: Naturskogen i väster

Bevarandemål

Målet för området är att bevara en naturskogsartad barrskog med de arter som är knutna till denna miljö.

- Arealen för naturtypen Västlig taiga ska uppgå till 4,7 ha.
- Andelen död ved i området ska naturligt öka till minst 20 %.
- De naturliga källor som springer upp i området ska bevaras.
- Området skall hysa livskraftiga populationer av vedtrappmossa och grön sköldmossa.

Skötselåtgärder

- Fri utveckling, biotopvårdande åtgärder kan tillåtas om behov uppstår.

Delområde 2: Åsens sluttningar

Bevarandemål

Målet för området är att på sikt skapa en grov, gles tallskog med god solinstrålning, av naturtypen Åsbarrskog. Detta för att skapa en miljö med höga naturvärden för de arter som är beroende av denna naturtyp. Vidare ska fångstgropen i området bevaras.

- Arealen för naturtypen Åsbarrskog ska uppgå till 29,4 ha.
- Minst 100 träd/ha ska utpekas som s.k. evighetsträd.
- I område 2 och 3 ska det sammanlagt finnas minst 400 m² blottad sand fördelat på minst 8 separata blottor.
- eventuella åtgärder i området får inte medföra en hydrologisk påverkan på naturskogen i väster.
- de geologiska strukturerna, strandhak och strandvallar, får inte utsättas för skadlig påverkan.
- Fångstgropen ska hållas fri från igenväxning.

Skötselåtgärder

- Återkommande gallringar med syftet att skapa en grov, gles tallskog med god solinstrålning. Vid gallring bör en del stammar lämnas kvar i området för att öka andelen död ved.
- Innan gallring eller andra åtgärder utförs ska samråd med naturreservatets förvaltare ske, för att säkerställa att åtgärden bidrar till bevarandemålet på bästa sätt.
- Minst 10 år före slutavverkning ska utpekade evighetsträd friställas för att minska stresskänsligheten vid slutavverkning. Evighetsträden ska utpekas i samråd med naturvårdsförvaltaren.
- Vindfällan och nedfallna grova grenar ska lämnas kvar.
- Vid behov kan eventuellt naturvårdsbränning eller andra biotopvårdande åtgärder utföras. Eventuell naturvårdsbränning ska föregås av en särskild plan.
- Fångstgropen ska röjas från sly och annan för gropen skadlig växtlighet.

Delområde 3: Klapperstensfältet på åsens krön

Bevarandemål

Målet för området är huvudsakligen att bevara ett storslaget öppet klapperstensfält och de gamla tallar som växer i området.

- Arealen för naturtypen Åsbarrskog ska uppgå till 8,7 ha.
- de gamla tallar som växer i området ska bevaras som s.k. evighetsträd.
- I område 2 och 3 ska det sammanlagt finnas minst 400 m² blottad sand fördelat på minst 8 separata blottor.

Skötselåtgärder

- Klapperstensfältet ska bevaras i form och storlek.
- Tallarna ska lämnas orörda som s.k. evighetsträd. Fallna träd ska lämnas kvar
- Røjning av busk och sly så att området inte växer igen.

Friluftsliv

Friluftslivet i området är begränsat till nyttjande av området baserat på naturgivna förutsättningar. I området tillhandahålls enkla anordningar, parkeringsplats, rastplats, soptunna och uppmärkt vandringsled med en trätrappa i områdets södra del, för allmänhetens friluftsliv. Information om reservatet och dess bevarandevärden, vad allmänheten ska tänka på m.m. ska lämnas på informationsskyltar.

Anläggningar som finns för friluftslivet är markerade i bilaga 2:3.

Mål

- I området ska det finnas parkeringsplats med informationstavla och soptunna,
- I området ska det finnas en uppmärkt vandringsstig med en trappa vid den branta åsslutningen i väster.
- Nedanför åsen i väster finns det en rastplats med vindskydd, vedförråd och en grillplats.
- Fångstgropen ska vara uppmärkt med en informationsskylt.

4. Uppföljning

4.1. Uppföljning av skötselåtgärder

Ansvariga entreprenörer ansvarar för dokumentation av de åtgärder som genomförts. Hur dokumentation ska ske ska anges av länsstyrelsen genom naturvårdsförvaltaren vid kontraktering.

Länsstyrelsen genom naturvårdsförvaltaren ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts.

Länsstyrelsen ansvarar för utmärkning av naturreservatets gräns, framställning och utplacering av informationsskyltar samt tillsyn av naturreservatet.

Kungsörs kommun ansvarar för utmärkning och underhåll av vandringsled, underhåll av parkeringsplats samt underhåll av rastplats.

4.2. Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs för;

- att området har livskraftiga populationer av vedtrappmossa och grön sköldmossa

4.3. Uppföljning av Natura 2000-bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs i enlighet med naturvårdsverkets riktlinjer för;

- sandblottor
- arealen naturtypen "åsbarrskog" samt naturtypen "västlig taiga".

5. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var (skötselområde)	Prio ¹	Finansiering
Gallring	Vid behov	2	2	Markägaren
Anläggningar för friluftsliv	Årligen	2	1	Kungsörs kommun
Röjning av buskage	Årligen	3	1	Medel för vård av naturreservat

6. Källförteckning

Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.). 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Dokument i reservatspärmen: *Klapperstensfält och strandlinjer*.

Länsstyrelsen i Västmanlands län. 2005. *Bevarandeplan Natura 2000 Stengärdet SE0250038*.

Länsstyrelsen i Västmanlands län. 2005. *Bevarandeplan Natura 2000 Köpingsåsen SE0250122*.

Bilaga:

1. Karta över delområden
2. Karta över Natura 2000
3. Karta över kulturlämning, parkering, informationstavla, rastplats och strövstig

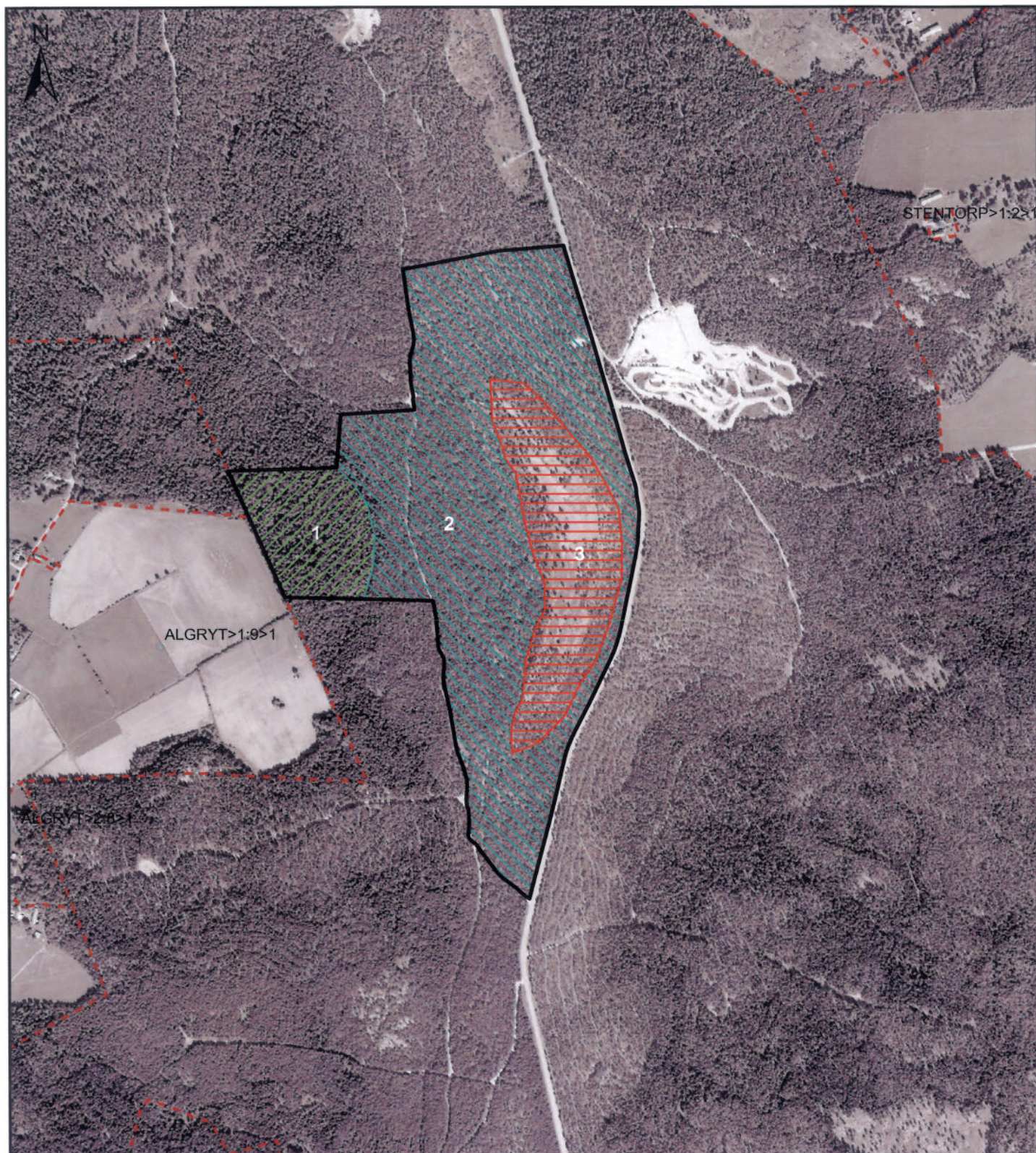
¹ Prio 1 innebär att åtgärden ska utföras inom 1-2 år, Prio 2 inom 3-5 år och Prio 3 tidigast om 5 år.

LÄNSSTYRELSEN
Västmanlands län

Skötselplanekarta

Bilaga 2:1. Delområden
Tillhörande Länsstyrelsens beslut
2006-12-05 för naturreservatet
Stengärdet
Dnr 511-9303-05

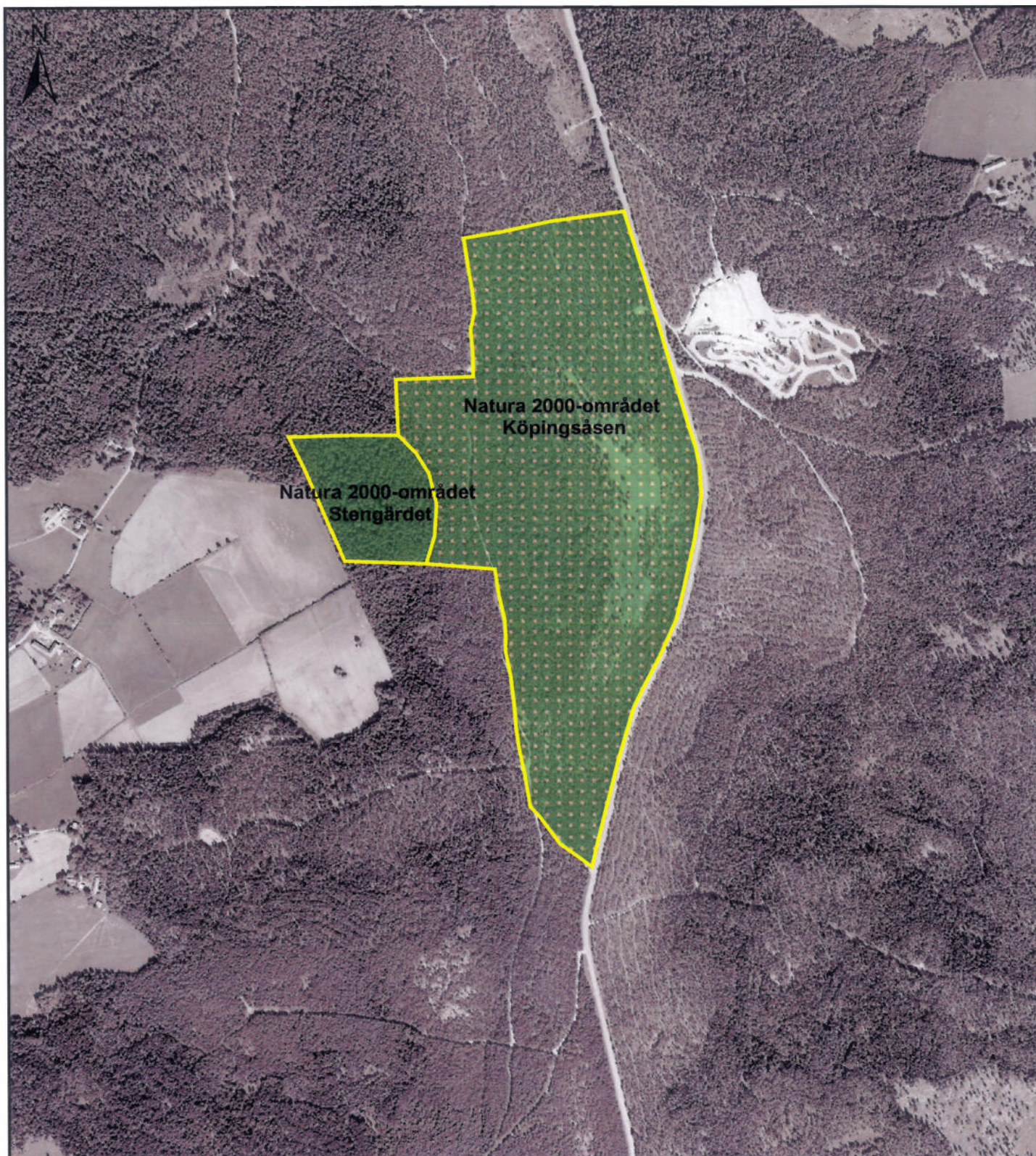

Teckenförklaring

	naturreservatsgräns		delområde 1
	fastighetsgräns		delområde 2
			delområde 3

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter

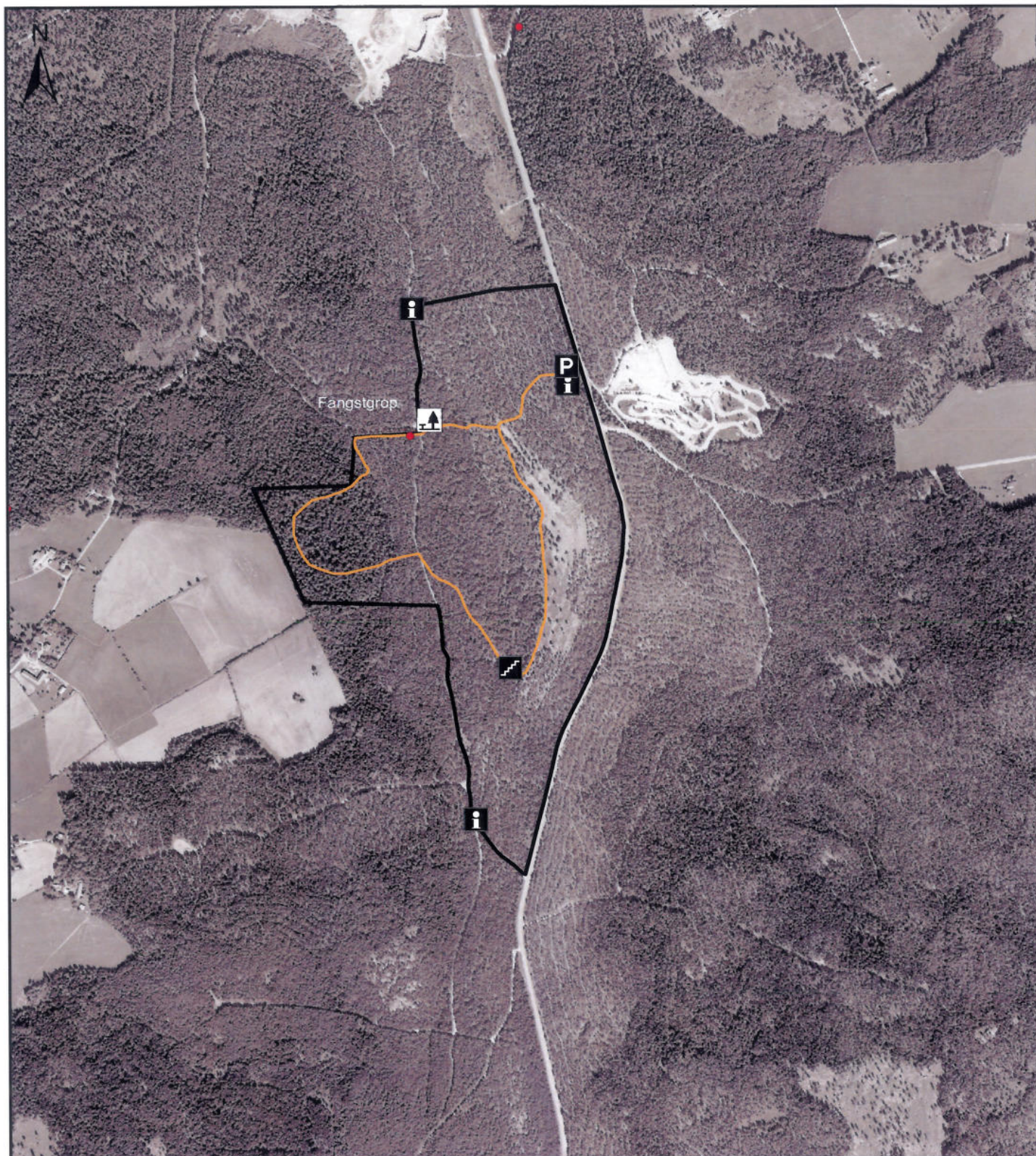

Teckenförklaring

Skala: 1:10 000

- Natura 2000
- Västlig taiga
- Åsbarrskog inklusive klapperstensfält

0 125 250 500 Meter

Teckenförklaring

	naturreservatsgräns		informationsskyltar
	strövstig		parkering
	fornminne		rastplats
			trappa

Skala: 1:11 113

0 125 250 500 Meter

